

ความเป็นมาของ บ้านเมืองเพี้ย อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น

“อ ยากประสาน อปต.เมืองเพี้ย จัดเวทีเสวนา
สืบค้นข้อมูล โดยเชิญบุคคลที่มีสายสัมพันธ์กับ
เมืองเพี้ยเข้าร่วม

เช่น พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี ผบ.ตร., นพ.
อำพล จินดาวัฒนะ เลขาฯ สช. เขยเมืองเพี้ย, นพ.
เปรมศักดิ์ เพียยุระ อดีต ส.ส.ขอนแก่น, ดร.สัมพันธ์
เดชะอริก แห่ง มช., รวมทั้ง...” | สุบรรณ เขษรฐา 336 ม.9
ต.โพธิ์ชัย อ.เมือง จ.หนองคาย

เริ่มแรกควรพิมพ์เอกสารเผยแพร่ประวัติความเป็น
มาอย่างง่าย ๆ ให้คนอยู่เมืองเพี้ยรับรู้ก่อน

เอกสารง่าย ๆ บอกความเป็นมาของท้องถิ่นอย่างย่อๆ
มีตัวอย่างให้ดูเรื่อง อ.ศรีมโหสถ (จ.ปราจีนบุรี) มาจาก
ไหน? อยู่ใน www.sujitwongthes.com

อย่าเขียนเนื้อหาเป็นวิชาการเย็นชื่อยาวยืดขาด มันน่า
รำคาญ และไม่อ่านแล้วคนทั่วไปไม่อ่านหรอก

เมื่อคนเมืองเพี้ยรับรู้เป็นเบื้องต้นพร้อมกันหมดแล้ว ถึง
หารือกันเรื่องเวทีเสวนาว่าควรทำแบบไหน? อย่างไร? แล้ว
ควรทำอะไรต่อไป?

ผู้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องเอกสารและเสวนาคือ
ปรีดา ชำว่อ คนเมืองเพี้ยขนานแท้และดั้งเดิม ขอให้
ปรึกษาหารือกันเองตามสะดวก

ผมเพิ่งได้รับจดหมายจากอาจารย์ สนอง คลังพระศรี
(วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล) เขียนมาร่วมวง
เมืองเพี้ย ดังนี้

“ในฐานะลูกหลานเมืองชนบท-ชลบท-ชลบด ซึ่งพัฒนา
สืบเนื่องจากบ้านเมืองเพี้ย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
และได้เคยรวบรวมและเรียบเรียงประวัติเมืองนี้ไว้เป็น
หนังสือเผยแพร่มาก่อนหน้านี้แล้ว ผมมีความเห็นเกี่ยวกับ
เรื่องเมืองเพี้ย ดังนี้

1. บ้านเมืองเพี้ย แต่เดิมนั้นชื่อ 'โนนกะยอม' (อ้างถึงคำ
บอกเล่าของเจ้าคุณพระมุนีวรญาณเดร (หลวงปู่เขียว มหา
นาโม) อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัด
ขอนแก่น) หรือ 'ดอนกระยอม' (อ้างถึงหนังสือประวัติศาสตร์
อีสาน ของ เต็ม วิภาคย์พจนกิจ) ส่วนจะเปลี่ยนชื่อมาเป็น
บ้านเมืองเพี้ยตอนไหนนั้น หากดูตามเอกสารเท่าที่ค้นพบได้
ในตอนนี้ ปรากฏเรียกชื่อ 'เมืองเพี้ย' มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่
3 (ในใบบอกต่างๆ)

2. บ้านเมืองเพี้ยมีความสำคัญ เพราะ

2.1 ก่อนที่จะเป็นชุมชนในปัจจุบัน พื้นที่ตั้งบ้านเรือนเดิม
เคยเป็นเมืองเก่าโบราณมาก่อน ดังที่พบแนวคันดิน สระน้ำ
และขุดพบหลักฐานทางโบราณคดีหลายชิ้น สันนิษฐานว่า
ตรงกับยุคสมัยทวารวดี

2.2 สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ บ้านเมืองเพี้ย ถือว่าเป็น
'บ้านกกบ้านเค้า' (ภูมิสถานดั้งเดิม) ของเมืองชนบทและ
เมืองขอนแก่น เพราะทั้งสองเมืองนี้ ล้วนอ้างประวัติความ
เป็นมาของเมืองตนว่ามาจากบ้านโนนกะยอมหรือดอน
กระยอม

ส่วนเมืองชนบทนั้น เป็นที่ยอมรับโดยคุณผู้ทั่วกันว่า
บรรพบุรุษชาวชนบท ได้อพยพโยกย้ายมาจากบ้านโนน
กะยอมหรือดอนกระยอม (เมืองเพี้ย) เพราะมีระยะทาง
ห่างกันเพียง 5-6 กิโลเมตรเท่านั้น และเป็นเส้นทางผ่านมา
จากเมืองท่งหรือเมืองสุวรรณภูมิ (จังหวัดร้อยเอ็ด)

ถ้ามองตามประวัติการตั้งบ้านแปลงเมือง สำหรับผม
บ้านเมืองเพี้ยถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของเมืองขนาดใหญ่ใน
ภาคอีสาน (ปลายธนบุรีและต้นกรุงรัตนโกสินทร์) ที่มีอาณา
บริเวณเชื่อมต่อระหว่างโคราชกับหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก

การเปลี่ยนชื่อจากเดิมคือ โนนกะยอมหรือดอนกระยอม
เป็น 'เมืองเพี้ย' นั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึง 1.ความสำคัญและ
พัฒนาการของเมืองที่ใหญ่ขึ้น 2.เพื่อรักษาหรืออ้างถึงชื่อ
ดั้งเดิมเก่าแก่ ที่สืบกันมาเสมอจนเป็น 'พญา' เกี่ยวกับภูมิบ้าน
นามเมือง 3.เป็น 'บ้านกกบ้านเค้า' ของ 'ท่านท้าวพญา'
(เพี้ยเมืองแสนและเพี้ยเมืองแพน) ที่สืบสายตระกูลมาจาก
เมืองท่ง (สุวรรณภูมิ) นครจำปาศักดิ์ และนครเวียงจันทน์
เป็นลำดับ

เพี้ย ในชื่อเมืองเพี้ยจึงเป็นตำแหน่งเจ้าเมือง ก่อนที่
จะถูกลดฐานะลงเป็นตำแหน่งขุนนาง”

ประเด็นที่อาจารย์สนองยกมาให้พิจารณาทั้งหมดนี้ เป็น
สาระสำคัญที่จะทิ้งไม่ได้ ขอให้ร่วมกันแบ่งปันเผยแพร่เกิด